Zákonné úroky z prodlení

Portugalsko

Obsah zajišťuje

European Judicial Network (in civil and commercial matters)

1 Je v členském státě stanoven „zákonný úrok“? Pokud ano, jak je v tomto členském státě „zákonný úrok“ definován?

Zákonné úroky

Ano, portugalské právní předpisy stanoví sazby zákonných úroků.

Úrok může být dohodnut stranami, anebo stanoven zákonem. Jestliže je úrok dohodnut stranami, jedná se o smluvní úrok. Jestliže je úrok stanoven zákonem, jedná se o zákonný úrok.

Smluvní a zákonný úrok může být občanskoprávní či obchodněprávní.

Účel úroku

Obecně platí, že existují dva druhy úroku: výnosový úrok (např. úrok splatný za půjčku) a sankční úrok (např. úrok z prodlení s plněním závazku).

Zákonný úrok z prodlení

Jestliže se dlužník dostane do prodlení s plněním peněžitého závazku, jako obecné pravidlo platí, že náhrada za prodlení odpovídá zákonnému úroku ode dne, kdy se dlužník dostal do prodlení. Peněžní závazek je povinnost poskytnout druhé straně peněžité plnění.

Okamžik vzniku prodlení

Má se za to, že dlužník je v prodlení, jestliže mu bylo soudní nebo mimosoudní cestou oznámeno, že má splnit závazek.

Existují však tři případy, kdy se má za to, že je dlužník v prodlení, aniž by bylo nutné mu to oznamovat:

1. jestliže byl stanoven pevný termín plnění závazku;
2. jestliže závazek vznikl z protiprávního jednání;
3. jestliže se dlužník oznámení vyhýbá; v tomto případě se má za to, že je dlužník v prodlení ode dne, kdy by mu oznámení bylo normálně doručeno.

Jestliže úvěr není likvidní, prodlení nemůže nastat až do chvíle, kdy se stane likvidním, ledaže je nedostatek likvidity způsoben vinou dlužníka. Jestliže dlužník odpovídá za protiprávní jednání nebo riziko, má se za to, že je v prodlení ode dne, kdy mu bylo doručeno formální oznámení, ledaže se již dříve dostal do prodlení v souladu s pravidly uvedenými v první části tohoto odstavce.

Zánik a postoupení pohledávky z úroku

Jakmile pohledávka z úroku vznikne, není nezbytně spojena s pohledávkou z jistiny. Kteroukoli z těchto

pohledávek je možné převést nebo zrušit samostatně.

Použití dílčích splátek

Vnitrostátní právní předpisy stanoví pro použití splátek následující pravidla:

i) jestliže dlužník má vedle jistiny uhradit i náklady či úroky nebo má-li povinnost věřiteli poskytnout náhradu v důsledku prodlení, platba, která nestačí k úhradě celé částky, bude použita k úhradě nákladů, náhrady, úroků a jistiny, a to v tomto pořadí;

ii) jistinu lze uhradit jedině až jako poslední, ledaže věřitel souhlasí s jiným postupem.

Úroky z úroků

V některých případech mohou být běžné úroky úročeny sankčními úroky (složený úrok).

Aby bylo možno úroky dále úročit, je třeba, aby nastala jedna z následujících situací:

1. dlužníkovi musí být buď soudem oznámeno, aby vzniklé úroky kapitalizoval, anebo dlužník musí platit úroky pod sankcí kapitalizace.

Kapitalizovat lze pouze úroky odpovídající období alespoň jednoho roku. Toto omezení složených úroků se neuplatní, jestliže je to v rozporu se zvláštními předpisy či praktikami daného odvětví (např. v případě úvěrů poskytnutých finančními institucemi, podléhajících zvláštní právní úpravě).

Podle vnitrostátní judikatury nemůže být sankční úrok dále úročen sankčním úrokem. Stejně tak z principu nemůže být dále úročen zákonný úrok dlužný v důsledku prodlení s plněním peněžitého závazku. To platí, aniž by byly dotčeny jakékoliv odchylky ve výkladu obsaženém v judikatuře a zákonem stanovená možnost použít povinné finanční sankce v případě, že je úhrada peněžní částky nařízena rozhodnutím soudu.

2 Pokud ano, jaká je jeho výše/sazba a jakým právním předpisem se řídí? Jestliže jsou umožněny různé sazby zákonného úroku, jaké okolnosti a podmínky se na ně vztahují?

Sazba zákonných úroků se liší podle toho, zda se jedná o občanskoprávní či obchodněprávní úrok.

Občanskoprávní zákonný úrok

Občanskoprávní úrok je stanoven společnou vyhláškou (*Portaria*) ministra spravedlnosti a ministra financí, a to v souladu s čl. 559 odst. 1 portugalského občanského zákoníku (Código Civil). V době, kdy byl vypracován tento přehled, byly sazby úroků stanoveny ministerskou prováděcí vyhláškou č. 291/03 ze dne 8. dubna 2003, která je stále v platnosti.

Obchodní zákonný úrok

Obchodní zákonný úrok je obvykle splatný ve vztahu k úvěru, který dluží obchodní společnosti, podniky či právnické osoby, a zejména ve vztahu k druhům úvěrů zmíněným v legislativním nařízení č. 62/2013 ze dne 10. května 2013, jak je uvedeno níže.

Zákonný obchodní úrok je stanoven společnou vyhláškou ministrů spravedlnosti a financí, v souladu s čl. 102 odst. 3 až 5 portugalského obchodního zákoníku, ve znění legislativního nařízení č. 62/2013 ze dne 10. května 2013. V době vypracování tohoto přehledu jsou obchodní úroky stanoveny ministerskou prováděcí vyhláškou č. 277/13 ze dne 26. srpna 2013, podle níž se sazby obchodních úroků stanovují na pololetní bázi.

Výše každé ze sazeb obchodních úroků uvedených v ministerské prováděcí vyhlášce č. 277/2013 ze dne 26. srpna 2013 je stanovena prostřednictvím oznámení Generálního ředitelství pro státní pokladnu a finance, které se každoročně zveřejňuje v portugalském úředním věstníku (*Diário da República*), 2. sérii, a sice do 15. ledna a 15. července.

Ministerská prováděcí vyhláška č. 277/2013 ze dne 26. srpna 2013 stanoví dvě sazby obchodních sankčních úroků, které se liší podle toho, jaké transakce se týkají:

1. první je úroková sazba, která se použije v případě prodlení s platbou týkající se obchodní transakce mezi obchodními společnostmi či mezi obchodními společnostmi a veřejnými subjekty a která je stanovena v legislativním nařízení č. 62/2013 ze dne 10. května 2013;
2. druhou je doplňková sazba sankčního úroku, která se použije na jiné operace a vztahuje se k úvěru, který dluží obchodní společnosti, jednotlivé podniky či právnické osoby a která je upravena v čl. 102 odst. 3 portugalského obchodního zákoníku.

Sazby zákonných úroků, ať už občanskoprávních, či obchodních, se liší v závislosti na čase. Z tohoto důvodu je při výpočtu úroků nutno vzít v úvahu odlišné sazby použitelné pro každou část trvání prodlení.

Z praktických důvodů zde uvádíme pouze sazby zákonných úroků za poslední roky. Tento přehled je určen pouze pro informativní účely a v jednotlivých případech je tudíž nutné se řídit platnými vnitrostátními právními předpisy.

V případě, že je úhrada peněžitého plnění nařízena rozhodnutím soudu, se k zákonným úrokům připočte povinná úroková přirážka ve výši 5 %. V takovém případě se úrok ve výši 5 % ročně stává automaticky splatným – bez nutnosti vydání jakéhokoli dalšího soudního rozhodnutí –, a to ode dne, kdy se rozsudek stane pravomocným. Tato povinná finanční sankce se připočte k úrokům z prodlení, případně k dlužné náhradě, v souladu s čl. 829-A odst. 4 portugalského občanského zákoníku.

Sazby občanskoprávních zákonných úroků od 5. srpna 1980 do dnešního dne jsou následující:

Od 5. srpna 1980 do 22. května 1983

[(1 021 dní) – legislativní nařízení č. 200-C/80 ze dne 24. června 1980 a ministerská prováděcí vyhláška č. 447/80 ze dne 31. července 1980] 15 %

Od 23. května 1983 do 28. dubna 1987

[(1 437 dní) – ministerská prováděcí vyhláška č. 581/83 ze dne 18. května 1983] 23 %

Od 29. dubna 1987 do 29. září 1995

[(3 076 dní) – ministerská prováděcí vyhláška č. 339/87 ze dne 24. dubna 1987] 15 %

Od 30. září 1995 do 16. dubna 1999

[(1 295 dní) – ministerská prováděcí vyhláška č. 1171/95 ze dne 25. září 1995] 10 %

Od 17. dubna 1999 do 30. dubna 2003

[(1 475 dní) – ministerská prováděcí vyhláška č. 263/99 ze dne 12. dubna 1999] 7 %

Od 1. května 2003

[ministerská prováděcí vyhláška č. 291/03 ze dne 8. dubna 2003] 4 %

Sazby obchodních zákonných úroků od 28. září 1995 do dnešního dne jsou následující:

Od 28. září 1995 do 16. dubna 1999

[ministerská prováděcí vyhláška č. 1167/95 ze dne 23. září 1995] 15 %

Od 17. dubna 1999 do 30. září 2004

[ministerská prováděcí vyhláška č. 262/99 ze dne 12. dubna 1999] 12 %

Od 1. října 2004 do 31. prosince 2004

[oznámení generálního ředitelství pro státní pokladnu (Direcção-Geral do Tesouro) (dále jen „ředitelství DGT“) č. 10097/04 ze dne 30. října 2004] 9,01 %

První polovina roku 2005	
[ministerská prováděcí vyhláška č. 597/2005 ze dne 19. července 2005 a oznámení DGT č. 310/2005 ze dne 14. ledna 2005]	9,09 %
Druhá polovina roku 2005	
[oznámení DGT č. 6923/2005 ze dne 25. července 2005]	9,05 %
První polovina roku 2006	
[oznámení DGT č. 240/2006 ze dne 11. ledna 2006]	9,25 %
Druhá polovina roku 2006	
[oznámení g DGT č. 7706/2006 ze dne 10. července 2006]	9,83 %
První polovina roku 2007	
[oznámení DGT č. 191/2007 ze dne 5. ledna 2007]	10,58 %
Druhá polovina roku 2007	
[oznámení Generálního ředitelství pro státní pokladnu a finance (Direcção-Geral do Tesouro e Finanças, dále jen „DGTF“) č. 13665/2007 ze dne 30. července 2007]	11,07 %
První polovina roku 2008	
[oznámení DGTF č. 2152/2008 ze dne 29. ledna 2008]	11,20 %
Druhá polovina roku 2008	
[oznámení DGTF č. 19995/2008 ze dne 14. července 2008]	11,07 %
První polovina roku 2009	
[oznámení DGTF č. 1261/2009 ze dne 14. ledna 2009]	9,50 %
Druhá polovina roku 2009	
[oznámení DGTF č. 12184/2009 ze dne 10. července 2009]	8 %
První polovina roku 2010	
[oznámení DGTF č. 597/2010 ze dne 4. ledna 2010]	8 %
Druhá polovina roku 2010	
[oznámení DGTF č. 13746/2010 ze dne 12. července 2010]	8 %
První polovina roku 2011	
[oznámení DGTF č. 2284/2011 ze dne 21. ledna 2011]	8 %
Druhá polovina roku 2011	
[oznámení DGTF č. 14190/2011 ze dne 14. července 2011]	8,25 %
První polovina roku 2012	
[oznámení DGTF č. 692/2012 ze dne 17. ledna 2012]	8 %
Druhá polovina roku 2012	
[oznámení DGTF č. 9944/2012 ze dne 24. července 2012]	8 %
První polovina roku 2013	
[oznámení DGTF č. 584/2013 ze dne 11. července 2013]	7,75 %
Druhá polovina roku 2013	
Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	
[oznámení DGTF č. 11617/2013 ze dne 17. září 2013]	8,50 %

Jiné operace	
[oznámení DGTF č. 10478/2013 ze dne 23. srpna 2013]	7,50 %
První polovina roku 2014	
Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,25 %
Jiné operace	
[oznámení DGTF č. 1019/2014 ze dne 24. ledna 2014]	7,25 %
Druhá polovina roku 2014	
Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,15 %
Jiné operace	
[oznámení DGTF č. 8266/2014 ze dne 16. července 2014]	7,15 %
První polovina roku 2015	
Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,05 %
Jiné operace	
[oznámení DGTF č. 563/2015 ze dne 19. ledna 2015]	7,05 %
Druhá polovina roku 2015	
Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,05 %
Jiné operace	
[oznámení DGTF č. 7758/2015 ze dne 14. července 2015]	7,05 %
První polovina roku 2016	
Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,05 %
Jiné operace	
[oznámení DGTF č. 890/2016 ze dne 6. ledna 2016]	7,05 %
Druhá polovina roku 2016	
Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace	
[oznámení DGTF č. 86741/2016 ze dne 30. června 2016]	7,00 %
První polovina roku 2017	
Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace	
[oznámení DGTF č. 2583/2017 ze dne 3. ledna 2017]	7,00 %
Druhá polovina roku 2017Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 8544/2017 ze dne 29. června 2017]	7,00 %
První polovina roku 2018Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 1989/2018 ze dne 3. ledna 2018]	7,00 %
Druhá polovina roku 2018Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 9939/2018 ze dne28. června 2018]	7,00 %
První polovina roku 2019Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. /2019 ze dne 2. ledna 2019]	7,00 %
Druhá polovina roku 2019Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 11571/2019]	7,00 %
První polovina roku 2020Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 1568/2020]	7,00 %

Druhá polovina roku 2020Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 10974/2020]	7,00 %
První polovina roku 2021Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 2239/2021]	7,00 %
Druhá polovina roku 2021Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 13486/2021]	7,00 %
První polovina roku 2022Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 1535/2022]	7,00 %
Druhá polovina roku 2022Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	8,00 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 13997/2022]	7,00 %
První polovina roku 2023Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	10,5 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 1672/2023]	9,5 %
Druhá polovina roku 2023Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	12,00 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 14922/2023]	11,00 %
První polovina roku 2024Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	12,5 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 1850/2024]	11,5 %
Druhá polovina roku 2024Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	12,25 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 14751/2024/2]	11,25 %
První polovina roku 2025Operace upravené legislativním nařízením č. 62/2013	11,5 %
Jiné operace[oznámení DGTF č. 1278/2025/2]	10,5 %

3 Jsou případně k dispozici další informace o způsobu výpočtu zákonného úroku?

Další informace týkající se výpočtu sazeb zákonných úroků naleznete na *internetových stránkách*Generálního ředitelství pro státní pokladnu a finance Ministerstva financí.

4 Existuje bezplatný on-line přístup k výše uvedenému právnímu předpisu?

Přístup na internetové stránky uvedené v odpovědi na otázku č. 3 je bezplatný.

Příslušné právní předpisy

- občanský zákoník
- obchodní zákoník
- legislativní nařízení č. 62/2013 ze dne 10. května 2013
- ministerská prováděcí vyhláška č. 291/2003 ze dne 8. dubna 2003

Upozornění

Informace uvedené v tomto formuláři jsou obecné povahy a nejsou vyčerpávající. Kontaktní místo, Evropskou justiční síť pro občanské a obchodní věci, soudy či jiné příjemce nijak nezavazují. Vždy je nutno prostudovat platné právní předpisy.

Poslední aktualizace: 03/03/2026

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.